

DEMOCRATIA LA JUDECATA CUANTIC

Tristetea vânz torului de vorbe goale

*„Liberalismul naste nevroze, comunismul naste
psihoze”*

Stefan Lupascu

*La steaua care-a r s rit/E-o cale-atât de lung /C mii
de ani i-au trebuit/Luminii sa ne-ajung .*

Steaua democratiei a r s rit, într-adev r, cu mult timp în urm , pe vremea când cucuvelele care coborau în puterea noptii pe casele înțeleptilor antici, atrase fiind de lumina l mpii ce se proiecta pe geamul de la ferestre, se înnobilau, ca prestigiu, cu o semnificatie diametral opus cucuvelei contemporane (cu noi) care se asez bezmetic si neputincioas pe Palatul Cotroceni. Cât despre lumina spiritului emanat din mintea marilor înv tati, cei peste 2000 de ani s-au dovedit insuficienti pentru a atinge mirifica stea.

Din punct de vedere cuantic, conceptul de democratie este o und . Iar dac este o und , conform cu teoria POPQ, este un adev r. Este un spatiu Hilbert continând un câmp infinit de posibiliti. Astfel, în mintea fiec rui individ exist , prin raportarea la ceilalti indivizi, un adev r unic si personal despre ceea ce înseamn democratia. Dup cum, dac privim mintea unui individ din perspectiva dinamicii timpului, el dispune de un numar n de adev ruri despre democratie (fe e ale democratiei), iar optiunea lui pentru unul sau altul dintre aceste adev ruri este conditionat de foarte multi factori care in de personalitatea uman ; dar oricât de multi ar fi acesti factori, ei se adun în jurul unor categorii psihologice clasice, care si-au dovedit rezistenta în timp: caracter, motivatii, interese...

Practica social-politic a democratiei, adic trecerea de la adev r la real, a pus în evident dou tipuri (forme) mari de democratie: democratia de dreapta si democratia de stânga, fiecare dintre ele revendicându-si cu arogant pretentia de a detine adev rul absolut întru binele si fericirea speciei umane. În realitate, în loc s fie complementare si într-o functionalitate unitar , asa cum sunt emisfera dreapt si emisfera stîng , menite parc s

lupte împotriva sensului de evoluție al speciei umane, ele se situează pe baricade opuse, într-un război sângeros și orb al cărui scop, privit dinspre interesul comun, e greu de înțeles cui servește.

Democrația D (de dreapta) mizează pe conștiința de sine a individului, pornind de la ideea că Individul este cel care creează lumea (Observatorul creează realitatea). Mizează pe puterea de caracter a individului care să conducă la armonizarea adevărului individual (și care astfel încetează să mai fie unic) cu adevărul colectiv întru construirea unui real social comun pe care toți constructorii lui să-l accepte și să-l înțeleagă identic. Presupunând existența în adevăr a unei astfel de premise, democrația D se consideră capabilă să asigure, în real, condițiile prin care oferă tuturor cetățenilor pe care-i subordonează, șanse egale la devenire. Există undeva, la nivelul subconstientului colectiv, convingerea că individul, fiind, prin natura lui, destinat să coexiste, să aparțină, este în stare să-și pună conștiința de sine în slujba Conștiinței Speciei. Că Unicitatea lui nu este decât o semnificație particulară a Sensului Unic al speciei umane; că fiecare individ (fiecare semnificație) în parte se înscrie în sinergia generală a Umanității, asigurând funcționarea optimă a Întregului. Dar aceasta ar presupune că fiecare participant la acțiunea socială comună să aibă o conștiință de sine atât de înaltă încât să se suprapună cu conștiința de lume. Doar în acest fel adevărul individului ar coincide cu realul, iar realul ar aduce la un numitor comun adevărurile personale ale tuturor indivizilor D. O democrație D ideală ar presupune, de asemenea, gestionarea la nivelul unei înalte conștiințe sociale a fundamentului (simbolului) său de exprimare: libertatea. Așa cum dramatic remarca Max Bubber, din punct de vedere sociologic, libertatea se poate manifesta ca libertate mică - o libertate a instinctului, generatoare de anarhie și ca libertate mare - libertatea devenirii ființei umane, o libertate a conștiinței creatoare de viață și sens existential. Se înțelege că indivizii D, pentru a garanta o democrație pozitivă, ar trebui să se comporte în real doar prin libertatea mare, izvorând dintr-o înaltă conștiință spirituală.

Ce se întâmplă în realitate și în real? În realitate un număr prea mic din participanții la democrația D îndeplinesc condițiile necesare pentru ca o astfel de

democratia să fie cu adevărat funcțional. Prea puțini D au și un înalt nivel de conștiință D (adică acea conștiință de sine care se confundă cu conștiința de lume). Cu cât individul participant la democrația D se îndepărtează mai mult de nivelul standard de conștiință D, cu atât portretul lui psihologic devine mai confuz, mai ambiguu. Asta în contextul în care democrația D se bazează pe un sistem de legi extrem de permisiv uneori, în care articolele de lege aferente creează o dinamică a acesteia care conduce adesea la instabilitate socială și haos. Într-o fază extremă a evoluției/involuției sale, D se manifestă tot mai mult printr-o conștiință de sine îndepărtată până la a se opune conștiinței de lume. Pentru D nu va exista nimic mai presus de cerințele-i legitime, iar drepturile sale nu sunt limitate decât de drepturile identice ale celorlalți. Astfel ajunge D să se definească prin vanitate, egoism și individualism, printr-un caracter competitiv exagerat, puternic conflictual și accentuat nevrotic ori chiar cu tendințe borderline. Societatea în ansamblul ei se comportă ca o societate nevrotică, instabilă, în care individul nu-și găsește locul, iar timpul pare a suferi o constricție permanentă până la anulare; toată lumea este în conflict cu toată lumea, de aceea individul este în permanentă căutare de protecție afectivă în scopul găsirii unui echilibru sufleteș substantial în deschiderea lui spre lume. Democrația se preschimbă în anarhie. Individul ajunge la o denaturare a raporturilor sale cu ceilalți. Fiecare individ în parte consideră că are numai drepturi și nicio obligație. Parabolic discutând - p durea devine o sumă de copaci. Iar din cauza copacilor nu poate fi zărit p durea.

Discutând pe ansamblu, individualismul la care conduce inevitabil în evoluția sa democrația D, i-a deschis omului calea progresului, dar, așa cum remarcă Loup Verlet, a contribuit și la aplatizarea viziunii pe care individul o are despre el însuși, făcându-l să uite diviziunea naturală care îi afectează spiritul.

Democrația S (de stânga), spre deosebire de democrația D, se întemeiază pe conștiința de lume, iar Lumea, conform cu acest tip de democrație, există independent de prezența sau absența Observatorului, conștiința acestuia nefiind creatoare de realitate, ci doar un simplu mecanism de reflectare a ei. Pentru democrația S, realitatea fiind aceeași

pentru toti, exist în chiar sânul ei create premisele pentru egalitatea dintre oameni. Ea proclamă faptul că toti oamenii sunt egali, respingând adevărul unicității ființei umane. Dar pentru ca o astfel de democrație să fie functională la parametri normali indivizii S ar trebui să beneficieze exclusiv de conștiință de lume, conștiința de sine fiind considerat un fel de apendice în bună măsură un tor mersului înainte al speciei; de aceea nu putini dintre artizanii ideologici ai democrației S consideră conștiința de sine ca pe un rău ce trebuie extirpat. Pentru un S, Obiectul nu are caracter dual. El este doar materie, doar particulă, unda respectiv adevărul fiind doar o iluzie. În adevăr, democrația S exploatează gena altruistă a individului și spiritul său de sacrificiu, negând cu înversunare orice sămbure de egoism și, mai mult decât atât, chiar instinctul individual de conservare.

Este posibil în realitate o asemenea democrație? Practica socială a demonstrat că democrația S este o utopie. În mod natural individul nu poate renunța la Identitate. Nu poate renunța la sine. De aceea, în democrația S tendințele de abatere de la modelul S, adică de la modelul colectiv, impersonal, sunt aspru sanctionate prin Lege. În democrația S legea este numai una, iar limitele libertății sunt fixate într-o arie de exprimare foarte îngustă. Libertatea este formulată, manipulativ, ca necesitate înțeleasă, o ecuație cu doi termeni care riscă să rămână, ambii, necunoscuți. Tocmai acest fapt devine punctul critic care transformă în timp democrația S în dictatură, tinzând să uniformizeze individul la dimensiunea și potentialul unei mase amorfe, conducându-l la slăbirea legăturilor invizibile, dar reale, care îl leagă de lume. Ajuns în această fază, societatea în ansamblul ei devine o societate psihotică; pământul își pierde copacii, vedem numai pământul și nu mai vedem copacii. Dar pământul pe care îl vedem este o iluzie, căci o pământ fără copaci nu există. Individul social tinde tot mai mult să se separe și devine o forță impersonală. El nu mai are niciun drept, ci doar obligații. Ca mecanism de apărare, fiecare individ în parte se retrage în lumea lui imaginară, reîntorcându-se, resemnat și înfrânt, la unicitatea ființei sale, la propriul lui adevăr. Dar atât unicitatea, cât și adevărul sunt pierdute, undeva, în

frustrarea din adâncul ființei. Iar individul, de cele mai multe ori, nu se mai simte capabil să se regăsească.

Este evident: societatea nu a găsit încă modul de organizare care să satisfacă cu adevărat raportul dintre individ și societate. Dacă la nivelul adevărului (unde) suntem în situația de a alege mai binele dintre două forme de bine, la nivelul realului suntem aproape totdeauna puși în situația de a alege pe cel mai puțin rău dintre două rele. Dar starea de confuzie și incertitudinea sunt atât de mari, încât în momentul în care trebuie efectiv să alegem... dăm cu banul.

Judecând în spirit cuantic, binele există cu certitudine numai în adevăr. În realitate. Dar dacă în realitate individul se îndepărtează de propriul adevăr, binele rămâne doar o iluzie. Iar existența devine un joc al incertitudinilor: din iluzii se nasc idealuri, iar idealurile nasc iluzii.

Democrația D vinde idealuri. Democrația S vinde iluzii... Aceasta este tristetea vânzătorului de vorbe goale...